

Ἡ κριτικὴ τοῦ Θεάτρου

ΦΙΛΩΝΟΣ ΚΤΕΝΙΔΗ : Ο «ΞΕΝΙΤΕΑΣ». Θέ-
τρο «Ρέξ», 30 Ἀπριλίου 1950.

Ἡ ἐπανάληψη τοῦ «Ξενιτέα», τοῦ γνωστοῦ καὶ τόσο ἀγαπητοῦ στό συγγραφέα, στοὺς ἐρασιτέχνες καὶ στό κοινὸ θεατρικὸ ποντιακὸ ἔργου, ἔγινε ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου τῶν Ποντίων «Ἀργοναῦται - Κομνηνοὶ» ἀπὸ τὸν Ε.Π.Θ.Ο. στό θέατρο «Ρέξ».

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου εἶναι ἐπίσης γνωστὴ. Ὁ Τότον, ἓνας χωρικός, ἐπιστρέφει ὕστερα ἀπὸ ἀπουσία δεκαπέντε χρονῶν πίσω στό χωριὸ του. Ἐπιστρέφει ἐπειδὴ θέλει νὰ πάρη γυναῖκα ἀπὸ τὸ χωριὸ του. Ἡ φήμη τοῦ πλούσιου γαμπροῦ φυσικὰ συγκινεῖ πολλοὺς. Αὐτὸς διαλέγει μιὰ ἀρραβωνιασμένη, τὴν Ἀνθὴ. Ἡ ἐκλογή του ἀναστατώνει τοὺς ἐρωτευμένους. Ὁ φτωχὸς Γιάννης, ἀπελπίζεται. Μὰ ὁ Μῆτον, ἓνας τετραπερασμένος τύπος τοῦ χωριοῦ δὲν μπορεῖ ν' ἀφήσῃ νὰ γίνῃ στό χωριὸ τέτοιο κακὸ. Μὲ χίλιες δυὸ πονηριῆς καταπίθεται τὸν Τότον νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὸ σχέδιό του καὶ τὸ κατρθῶναι. Ἔτσι οἱ δυὸ ἐρωτευμένοι παντρεύονται στό τέλος.

Γύρω ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴ ὁ συγγραφεὺς ἔπλεξε μὲ ἀξιόλογη σκηνικὴ οἰκονομία τὸ ἔργο του. Τὰ προσόντα του εἶναι πολλά. Πλάγι στόν γλωσσικὸ πλοῦτο καὶ τὴν ἐπιτυχημένη ἐκμετάλλευσιν τοῦ παροιμιακοῦ ὕλικου στέκει ἡ ζωντανὴ ἀπεικόνισιν προσώπων καὶ πραγμάτων. Τὸ πνεῦμα τοῦ ξενιτεμοῦ σατυρίζεται μὲ ἐξαιρετικὴ τέχνη καὶ ἡ ἀγάπη στό πάτριον χῶμα κι' ἡ πίστις στίς γνήσιες ἑλληνικὰς ἀρετὰς ἐξυμνεῖται κατὰ τρόπο συγκινητικὸ καὶ νοσταλγικὸ, πού σὲ πολλὰ σημεῖα δίνει στό συγγραφέα εὐκαιρίες λυρικῆς ἔξαρσης.

Ἡ μόνη ἴσως ἀδυναμία τοῦ ἔργου βοίσκεται στό ὅτι ἡ δράσιν καὶ τὸ ζετύλιγμα τοῦ ἔργου προλέγονται ἀπὸ τὸν κεντρικὸ ἥρωα τοῦ ἔργου, τὸν Μῆτον, πού — ἐκπρόσωπος τοῦ «Κρωμέτκου» σπιθάτου πνεύματος — προετοιμάζει τὴν ἐξέλιξιν ἐκθέτοντας μὲ κάθε λεπτομέρεια τὰ σχέδια τῆς δράσης του γιὰ τὴ ματαίωσιν τοῦ ἀταίριαστοῦ συνοικεσίου. Ἔτσι τὸ ἔργο χάνει κάτι ἀπὸ τὴ λεπτὴ θεατρικότητά του, ὅχι ὅμως κι' ἀπὸ τὴν ἀνάγλυφον ἠθογραφικὴν του ἀξία καὶ τὴ λαογραφικὴν του σημασία.

Τὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔργου, μὲ σκηνοθεσίαν τοῦ Νίκου Σπανίδη, ὑπῆρξε ὀπωσδήποτε ἐπιτυχημένο μέσα στὰ πλαίσια πάντοτε τῆς ἐρασιτεχνικῆς ἐπιδόσεως.

Ὁ «Ξενιτέας» — Πολ. Χαΐτας — ἐδημιούργησε ἓναν τύπον ξενιτέα διαφορετικὸν ἀπὸ ὅ,τι ἐγνωρίζαμε ὡς τώρα. Ἦταν κάτι σὰν ἀποκάλυψιν ἢ ἰδιότυπὴν σύλληψιν τοῦ ρόλου του.

Ὁ Νίκος Σπανίδης — Μῆτον ἦταν ὁ αἰώνιος τρουβαδοῦσος πού τραγουδαίει τὴ ζωὴ καὶ τὴ χαίρεται μὲ ἠφαιστειακὴ ἔξαρσιν.

Ἡ Ἀλεξάνδρα Χατζηκίδου — Σωτήρα — καὶ ἡ Ὀλγα Κυριακίδου — Βαρβέρα — ἐκράτησαν τοὺς ρόλους των μὲ τὴ γνωστὴ ποντιακὴν ζωντρόπότητά τους. Ἐδωσαν τύπους ζωντανούς καὶ καθαρά ποντιακοὺς.

Ἡ Μορία Λεωνίδου — Ἀνθὴ ἔπαιξε, ὅπως πάντα, μὲ τὴ λεπτὴ καὶ παρθενικὴ τέχνη της.

Ἡ Ἀνθούλα Τσουχνικᾶ — ὡς Πηνή, ὁ Στέλιος Ξανθόπουλος ὡς Δήμον καὶ ὁ Παναγιώτης Σαραφίδης ὡς Γιάννης ἔπαιξαν τοὺς ρόλους των μὲ κατανόησιν καὶ εὐσυνειδησία.